

**КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
БІЗНЕСОМ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин

(підпис)

“ _____ ”

_____ 2022 р.

**РОБОЧА
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ:
ПЛАНУВАННЯ ТА ОЦІНКА БІЗНЕСУ**

галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

спеціалізація: «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

ОП «Публічне адміністрування та управління бізнесом»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Корпоративне управління: планування та оцінка бізнесу» для студентів за галуззю знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізації «Публічне адміністрування та управління бізнесом» освітнього ступеня бакалавр заочної форми навчання

«31» серпня 2022 року – 21 с.

Розробник: Карпінський Б.А., професор, д.е.н., професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом

**Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом
Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.**

Завідувачка кафедри _____ Комарницька Г.О.

**Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.**

© Карпінський Б.А., 2022 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2022 рік

РОЗДІЛИ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1.	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
РОЗДІЛ 2.	ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
РОЗДІЛ 3.	ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
РОЗДІЛ 4.	ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
РОЗДІЛ 5.	СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	10
РОЗДІЛ 6.	ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ	12
РОЗДІЛ 7.	КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ	
7.1	Календарно-тематичний план лекційних занять	13
7.2	Календарно-тематичний план семінарських (практичних, лабораторних) занять, заліків по модулях, контрольних робіт	13
7.3	Графік консультацій	14
РОЗДІЛ 8.	ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	15
РОЗДІЛ 9.	МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	16
9.1	Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів	16
9.2	Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів	17
9.3	Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю	19
РОЗДІЛ 10.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	19
РОЗДІЛ 11.	МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ	20
РОЗДІЛ 12.	РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	20
РОЗДІЛ 13.	ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ	21

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Активізація процесу ринкового реформування економіки України на мікро- і макрорівнях призвела до формування корпоративного сектора, як базового серед нових організаційно-правових форм господарювання. Зокрема, виникнення корпоративного сектору, який представлений в основному акціонерними товариствами, обумовило потребу в утворенні принципово нової системи управління. Виходячи з цього, створення належної системи корпоративного управління стало важливою складовою структурної трансформації економіки, що обумовило актуальність розробки і впровадження нової навчальної дисципліни у програми підготовки економістів, менеджерів у вищих навчальних закладах.

Корпоративне управління як напрям у менеджменті необхідно детально вивчати в сучасних умовах ринкової економіки, що синтезує можливість раціонально управляти діяльністю відкритих акціонерних товариств і визначити баланс інтересів акціонерів та держави в межах норм чинного законодавства.

Навчальна дисципліна «Корпоративне управління: планування та оцінка бізнесу» допомагає студентам розкрити можливості їхньої участі і в адаптації світового досвіду корпоративного управління.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку системи управління корпоративною структурою з врахуванням особливостей планування й оцінки бізнесу.

Мета навчальної дисципліни

Оволодіння студентами теорією та практикою корпоративного управління у мінливих умовах соціально-економічного оточення; оволодіння практичними знаннями та набуття практичних навичок із планування й оцінки бізнесу за змін; формування належних практичних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних принципів корпоративного управління з метою досягнення ефективного існування та розвитку бізнес структур; формування системи знань з теорії та методології корпоративного управління; принципів побудови та функціонування сучасних систем корпоративного управління; вивчення нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо корпоративного управління.

Основні завдання

Завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі корпоративного управління на всіх стадіях життєвого циклу акціонерних товариств у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем;
- формування професійної компетентності фахівців щодо створення цілісної системи успішного корпоративного управління;
- розуміння сутності організаційних змін та природи їх виникнення;
- формування в студентів наукового світогляду і знань із технологій та методів корпоративного управління;
- забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів корпоративного управління;
- формування у майбутніх фахівців належної компетентності з ефективного корпоративного управління;
- теоретична й практична підготовка студентів щодо планування робіт із корпоративного управління.

У **результаті** вивчення дисципліни у студентів мають бути сформовані спеціальні професійні, соціальні та особистісні компетенції, накопичені знання щодо формування та функціонування механізмів корпоративного управління у процесі діяльності акціонерних товариств; сукупності функцій і методів корпоративного управління, що зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах управління організацій різних форм і сфер діяльності.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: після вивчення – [Менеджмент, Управлінські рішення, Психологія, Управління персоналом, Стратегічне управління підприємством, Фінанси]; передую вивченню – [Стратегічне управління в публічних організаціях, Економічні засади публічного управління, Регіональне управління та територіальне планування, Технології публічного адміністрування, Аудит та оцінювання управлінської діяльності, Соціальна і гуманітарна політика, Публічна політика].

Вимоги до компетентностей, знань і умінь

За умови успішного виконання вимог щодо опанування дисципліни, студент набуває таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу.

Загальні компетентності :

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;
- здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність);
- здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових систем;
- здатність організовувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обгрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами;

Фахові компетентності :

- здатність організовувати діяльність органів влади й бізнес структур, зокрема, різних форм власності щодо корпоративного управління;
- здатність організовувати працю в первинних робочих групах з метою досягнення цілей органів влади, громадянського суспільства та бізнес структур;
- здатність забезпечувати належний рівень вироблення політики та використання управлінських рішень, продуктів, послуг чи процесів.
- здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки в системі корпоративного управління;
- здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.
- здатність на основі аналізу інформації з різних джерел генерувати ідеї, визначати орієнтири і приймати рішення в системі корпоративного управління;
- здатність бути лідером, підтримувати імідж та репутацію органів влади, міста, країни, дотримуватись загальнолюдських цінностей, норм поведінки і моралі в державних, виробничих, міжособистих та суспільних відносинах;
- здатність забезпечувати ефективну комунікацію в системі корпоративного управління із зовнішнім середовищем, громадськими організаціями та бізнес структурами;
- здатність готувати наради та збори, результативно здійснювати інші види управлінської діяльності;
- здатність використовувати закономірності, принципи, методи корпоративного управління для визначення ефективних напрямків їх реалізації;
- здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проекти на різних рівнях корпоративного управління;
- здатність виявляти наукову сутність проблем у професійній сфері, знаходити адекватні шляхи щодо їх розв'язання.

У результаті вивчення дисципліни студенти **повинні знати:**

- предмет, завдання та функції корпоративного управління;
- категорії корпоративного управління; природу корпоративного управління;
- методи формування та функціонування механізмів корпоративного управління у процесі управління організаціями;
- сукупність функцій і методів управління, які зумовлюють відповідні управлінські взаємовідносини в органах корпоративного управління різних форм і сфер діяльності;
- організаційні форми і методи підприємництва; порядок розробки організаційних структур підприємств і компаній, положень про підрозділи, посадових інструкцій; технічні засоби управління;
- порядок розробки і ведення підприємницької документації;
- стандарти уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації;
- вітчизняний і зарубіжний досвід корпоративного управління; основи психології менеджменту і бізнесу, мотивації праці, принципи і методи господарювання й управління підприємством в умовах ринкової економіки;
- порядок укладення і виконання господарських договорів.

У результаті вивчення дисципліни **студенти повинні вміти:**

- _ творчо застосовувати знання теорії і практики корпоративного управління при виконанні функціональних обов'язків;
- _ використовувати методи і засоби розробки, обґрунтування, прийняття і реалізації адміністративно-управлінських рішень;
- організувати систему корпоративного управління;
- опрацювати місію та цілі організації;
- здійснювати корпоративне управління за змін;
- розробляти нетрадиційні підходи до мотивування працівників;
- розробляти системи стимулювання адміністрації;
- здійснювати розробку заходів щодо постійного вдосконалення системи корпоративного управління на науковій основі з метою досягнення найбільшої ефективності підприємництва і підвищення якості роботи;
- аналізувати стан і виявляти причини недоліків діючих систем корпоративного управління та здійснювати заходи щодо їх ліквідації і попередження.

бути ознайомлені:

- з існуючими підходами щодо удосконалювання систем корпоративного управління;
- з проблемами в галузі навчання прийняттю управлінських рішень;
- із сучасними концепціями у сфері корпоративного управління;
- з методами, техніками, технологіями передових шкіл адміністративної діяльності менеджерів-керівників;
- з проблемами розвитку теорії і практики корпоративного управління;
- з проблемами у сфері підготовки управлінців і навчання сучасним технологіям організації діяльності менеджера-керівника.

Досягти навчальної мети програми передбачається шляхом активізації мислення студентів, його розвитку, самостійного прийняття ними рішень у галузі корпоративного управління, постійної взаємодії студентів і викладачів за допомогою прямих і зворотних зв'язків, творчого підходу викладача. Важливим у підготовці бакалаврів є не так здобуття знань, як розвиток здатності їх використовувати, по-управлінському мислити. Це потребує від викладачів знання складної техніки управління розвитком мислення студентів, здатності створювати проблемні ситуації, стимулювати їх пізнавальну активність.

Для вирішення завдань підготовки програмою визначено такі методи активного навчання: проблемні лекції, семінари і тематичні дискусії, контрольні та випускні роботи, імітаційні вправи, аналіз ситуацій, виконання ролей, ділові ігри.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на 4 кредити.

Форма контролю – іспит.

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Корпоративне управління: планування та оцінка бізнесу»

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та найменування галузі знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»				Цикл дисциплін за навчальним планом: нормативна навчальна дисципліна			
Код та назва спеціальності: 281 «Публічне управління та адміністрування»				Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>			
Курс: II Семестр: 3				Методи навчання: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна робота, ІНДЗ (творчі завдання), робота в бібліотеці, Інтернеті, захист реферативних робіт, складання схем, таблиць, презентацій, розв'язування ситуаційних завдань, проведення тренінгів тощо тощо			
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні, лабораторні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	Індивідуальна робота студента (ІР)
4	120	16	8	8		74	30
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)		Кількість заліків по модулях/контрольних робіт		Вид контролю	
		9				Іспит	

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1.** Сутність корпоративного управління
- Тема 2.** Механізми корпоративного управління
- Тема 3.** Цінні папери акціонерного товариства
- Тема 4.** Стандарти і моделі корпоративного управління
- Тема 5.** Зовнішнє середовище корпоративного управління
- Тема 6.** Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності
- Тема 7.** Розкриття інформації про діяльність корпоративного підприємства
- Тема 8.** Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях
- Тема 9.** Ризики створення і функціонування корпоративних структур

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність корпоративного управління.

Історія появи та етапи становлення корпоративної форми власності у світі. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу. Корпоративні права в системі управління. Суб'єкти та об'єкти корпоративного управління. Корпоративне середовище підприємства. Основні характеристики корпоративної форми бізнесу. Інтереси основних груп учасників корпоративних відносин.

Функції корпоративного управління.

Тема 2. Механізми корпоративного управління

Система корпоративних відносин, акціонерне товариство як об'єкт корпоративного управління. Структура управлінських органів та принципи їх функціонування. Рівні складності корпоративних структур і прийняття господарських рішень.

Формування і реалізація корпоративних інтересів. Проектування корпоративних структур. Форми корпоративного контролю, захист прав акціонерів.

Тема 3. Цінні папери акціонерного товариства

Акції, їх види та типи. Види вартості акцій. Правовідносини власності щодо акцій, відповідальність акціонерів. Категорії акції та права власників різних категорій акцій. Порядок реєстрації акцій. Порядок переходу права власності на акції.

Тема 4. Стандарти і моделі корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління

Існуючі моделі корпоративного управління, їх сутність і вплив на економіку країни. Корпоративна реструктуризація економіки України. Національні принципи корпоративного управління, розробка і впровадження принципів корпоративного управління в діючу практику діяльності акціонерних товариств.

Тема 5. Зовнішнє середовище корпоративного управління

Державне регулювання корпоративного сектора. Форми і функції державного регулювання. Суб'єкти управління державними підприємствами та корпоративними правами. Особливості організаційного та економічного механізму управління корпораціями з державними частками. Конфлікт інтересів. Регулювання конфлікту інтересів за допомогою внутрішніх корпоративних документів.

Тема 6. Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності

Обіг корпоративних цінних паперів. Сутність та роль національної депозитарної системи у корпоративному управлінні. Прямі й опосередковані учасники національної депозитарної системи. Особливості переходу права власності на корпоративні права. Фінансові посередники в системі корпоративного управління. Конфлікт інтересів. Регулювання конфлікту інтересів за допомогою внутрішніх корпоративних документів.

Тема 7. Розкриття інформації про діяльність корпоративного підприємства

Система розкриття інформації. Порядок розкриття регулярної та особливої інформації. Надання акціонерним товариством інформації своїм акціонерам.

Тема 8. Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях

Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях. Система критеріїв ефективності корпоративної структури і досягнення інтегральної ефективності. Економічний потенціал корпоративного об'єднання. Управління капіталом у корпораціях, методи оцінки капіталу.

Тема 9. Ризики створення і функціонування корпоративних структур

Особливості антикризового управління в корпораціях. Управління рухом акцій. Корпоративний аудит. Корпоративна культура.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вінник О. Господарські товариства і виробничі кооперативи: правове становище. – К. : Знання, 2001. – 308 с.
2. Волик І. М. Український вибір моделі корпоративного управління [Електронний ресурс] / І.М. Волик // Економічні науки. – 2006. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NIIEK_2006/Economics/17511.doc.htm.
3. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні : Монографія / В. М. Гриньова, О. С. Попов. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. – 324 с.
4. Гудзь О. Є. Фінансові стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства // Фінансовий простір. – 2013. – №4 (12). – С. 85-94. Режим доступу: <http://fp.cibs.ck.ua>.
5. Давиденко Н. М., Буряк А. В. Корпоративне управління: навчальний посібник. – К. : ЦП «Компринт», 2015. – 346 с.
6. Довгань Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М. Корпоративне управління. Навчальний посібник. – К. : Кондор, 2007. – 180 с.
7. Дяченко Т.О. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства : Навчальний посібник / Т.О. Дяченко, Л.І. Скібіцька. – К. : Освіта України, 2011. – 248 с.
8. Загородній А., Вознюк Г. Акції. Акціонерні товариства: Термінологічний словник. – К. : Кондор, 2017. – 84 с.
9. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібснко, Г. В. Назарова ; Мін-во освіти і науки України. – Х. : Еспада, 2003. – 688 с.
10. Задихайло Д. В., Кібснко О. Р., Назарова Г. В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
11. Збірник ситуаційних вправ з дисциплін управлінського спрямування : навч. посіб. / за заг. ред. А. В. Вакуленко. – К. :КНЕУ, 2006. – 200 с.
12. Ігнат'єва І. А. Корпоративне управління : підручник. /І. А. Ігнат'єва, О. І. Гарафонова – К. : „Центр учбової літератури», 2013. – 600 с. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/308-korporativne-upravlnnya-gnatva-a.html>
13. Карпінський Б. А. Збалансованість фінансової системи: методологія, оцінка, порівняння: монографія / Б. А. Карпінський. – Львів : Логос, 2005. – 496 с.
14. Карпінський Б. А. Концепція формування та розвитку державотворчого патріотизму нації з позиції податкової домінанти / Б. А. Карпінський. – Львів : ЛДФА, 2014. – 12 с.
15. Карпінський Б. А. Напрями розвитку управління людськими ресурсами в органах державної податкової служби / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // Україна : аспекти праці. – 2007. – № 2. – С. 46-51.
16. Карпінський Б. А. Стратегічний податковий менеджмент як механізм управління економічним розвитком держави / Б. А. Карпінський, Н. С. Залуцька // Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник. – 2007. – № 4 (5). – С. 126-133.
17. Карпінський Б. А., Гасюк Р. В. Особливості методів цільового адміністрування у стратегіології новаційної управлінської доктрини домінантної взаємодії за державотворчого патріотизму нації. *Сучасна парадигма публічного управління* / Матер. міжнар. наук.-практ. конф. (17-18 жовтня 2019 р., м. Львів). Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. С. 517–520. – Режим доступу: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Zbirnyk_tezy_LNU_2019_ParadyhmaPU.doc.pdf
18. Карпінський Б. А., Думич І.-Р. І. Стратегіологія розвитку й підвищення ефективності атестації персоналу системи публічного управління та адміністрування. *Молодий вчений*. 2019. №11. С. 507–511. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/11/109.pdf>
19. Карпінський Б.А. Державотворчий патріотизм нації: оцінювання податкової домінанти / Б.А. Карпінський // Науковий вісник: Збірник науково-технічних праць. – Львів: НЛТУУ, 2012. – вип. 22.3. – С. 374-383.
20. Карпінський Б.А. Фундаменталізм прояву політичної непередбачуваності у фінансовому кліматі регіонів України Економічний часопис-XXI / Б.А. Карпінський, В.О. Григоренко // Економічний часопис-XXI. – 2014. – №11-12. – С. 61-64.

21. Керівництво організацією : навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. – Л. : Вид-во нац. ун-ту «Львів, політех.», 2008. – 244 с.
22. Козаченко Г. В., Воронкова А. Е. Корпоративне управління: Підручник для вузів. – К. : Лібра, 2004. – 368 с.
23. Козирєва О. В. Конспект лекцій з дисципліни Корпоративне управління для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності). – Х. : НФаУ. – 2018. – 295 с. – Режим доступу: <https://adm.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/%.pdf>
24. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів : ЛьвДУВС, 2018. – 456 с.
25. Мальська М., Мандюк Н., Занько Ю. Корпоративне управління. Теорія і практика. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. – 360 с.
26. Осовська Г.В. Менеджмент організацій : підручник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К. : Кондор, 2009. – 680 с.
27. Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Корпоративне управління» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання / уклад. О. В. Овсієнко. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. – 105 с. – Режим доступу: http://nulau.edu.ua/materials/files/economic_theory/0122/01.pdf
28. Принципи корпоративного управління України. – К. : ДКЦПФР, 2003. – 35 с.
29. Сергійчук С. І. Корпоративне управління : навчальний посібник / С. І. Сергійчук. – Миколаїв : НУК, 2016. – 228 с. – Режим доступу: <https://sergiychuk.bplan.com.ua/science/3-04.pdf>
30. Управління фінансами акціонерних товариств : навчальний посібник / Державний вищий навчальний заклад „Українська академія банківської справи Національного банку України; [С. В. Леонов, Н. Г. Пігуль, І. М. Боярко та ін.]. – Суми : ДВНЗ „УАБС НБУ», 2013. – 305 с.
31. Хміль Ф.І. Практикум з менеджменту організацій : навчальний посібник / Ф.І. Хміль. – Львів : «Магнолія 2006», 2008. – 333 с.
32. Хомяков В.І. Менеджмент підприємства / В.І. Хомяков. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Кондор, 2009. – 434 с.
33. Швець Ф. Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. – Рівне : НУВГП, 2017. – 320 с. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/6912/1/%.pdf>
34. Штерн Г. Ю. Ситуаційні завдання та практичні завдання для практичних занять за курсом «Корпоративне управління» для магістрів напрямок «Менеджмент». – Харків : ХНАМГ, 2005. – 89 с.
35. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 273 с.
36. Karpinski B. Formation and development of tax control in Ukraine: resources aspect / B. Karpinski, N. Zalutska // Rynek kapitalowy a koniunktura gospodarcza 2010 : perspektywa makroekonomiczna / Pod redakcja Andrzeja T. Szablewskiego, Marka Martina: monografie. – Poland, Lodz : Politechnika Lodzka, 2011. – S. 107-130.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Офіційне представництво Президента України. – Режим доступу: www.president.gov.ua
2. Урядовий портал www.kmu.gov.ua
3. Верховна Рада України www.rada.gov.ua
4. Радник. Український юридичний портал <http://radnuk.info>
5. Державне управління справами <http://www.dus.gov.ua>
6. Журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» <http://www.dy.nayka.com.ua/>
7. Кредит-Рейтинг – рейтингове агентство, Україна, Київ – Рейтинги корпоративного управління. – Режим доступу: www.credit-rating.com.ua

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми (змістового модуля)	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		всього	у тому числі		лекції	Семінари	заліки по модулях
			аудиторні	СРС/ІР			
Тема 1	Сутність корпоративного управління	11	4	7	2	2	
Тема 2	Механізми корпоративного управління	9		9			
Тема 3	Цінні папери акціонерного товариства	9		9			
Тема 4	Стандарти і моделі корпоративного управління	12	4	8	2	2	
Тема 5	Зовнішнє середовище корпоративного управління	9		9			
Тема 6	Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності	11	4	7	2	2	
Тема 7	Розкриття інформації про діяльність корпоративного підприємства	9		9			
Тема 8	Матеріально-технічні та фінансові потоки в корпораціях	9		9			
Тема 9	Ризики створення і функціонування корпоративних структур	11	4	7	2	2	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)		30		-/30			
Разом годин		120	16	74/30	8	8	

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1	2	3
1.	Лекційне заняття №1. Тема 1. Сутність корпоративного управління. Історія появи та етапи становлення корпоративної форми власності у світі. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу. Корпоративні права в системі управління.	2
2.	Лекційне заняття №2. Тема 4. Цінні папери акціонерного товариства. Правовідносини власності щодо акцій, відповідальність акціонерів. Категорії акції та права власників різних категорій акцій. Порядок реєстрації акцій. Порядок переходу права власності на акції.	2
3.	Лекційне заняття №3. Тема 6. Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності. Обіг корпоративних цінних паперів. Сутність та роль національної депозитарної системи у корпоративному управлінні. Прямі й опосередковані учасники національної депозитарної системи.	2
4.	Лекційне заняття №4. Тема 9. Ризики створення і функціонування корпоративних структур. Корпоративний аудит. Корпоративна культура.	2
Разом		8

7.2 Календарно-тематичний план семінарських занять, заліків по модулях

№ заняття	Тема семінарського заняття. Заліки по модулях	Кількість годин
1	2	3
1.	Семінарське заняття №1. Тема 1. Сутність корпоративного управління.	2
2.	Семінарське заняття №2. Тема 4. Стандарти і моделі корпоративного управління	2
3.	Семінарське заняття №3. Тема 6. Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності	2
4.	Семінарське заняття №4. Тема 9. Ризики створення і функціонування корпоративних структур	2
Разом годин		8

7.3 Графік консультацій

№ з/п	Назва розділу, теми, зміст консультації	Кількість годин
1.	Консультації щодо організації та виконання самостійної роботи студентів	3
2.	Консультації щодо підготовки до семінарських занять та опрацюванню рекомендованої літератури	2
3.	Консультації щодо організації та виконання індивідуальної роботи студентів	2
4.	Передекзаменаційна консультація	2
Разом годин		9

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Сутність поняття «корпоративне управління».
2. Поняття акції і її основні властивості.
3. Корпоративний сектор, як основа сучасної економіки України.
4. Корпоративні відносини та корпоративні інтереси.
5. Порядок створення, збільшення і зменшення статутного капіталу.
6. Принципи сучасного корпоративного управління.
7. Учасники процесу корпоративного управління.
8. Основні майнові права акціонерів.
9. Типи акціонерних товариств, їх спільні та відмінні риси.
10. Доцільність концентрації капіталу у вигляді придбання контрольного пакета акцій одного акціонерного товариства.
11. Основні завдання органів корпоративного управління.
12. Періодичність скликання загальних зборів, спільні та відмінні риси чергових і позачергових загальних зборів акціонерного товариства.
13. Переваги та недоліки акціонерної форми організації підприємства.
14. Право скликання загальних зборів акціонерів. Зміни до порядку денного загальних зборів.
15. Шляхи та порядок створення сучасного акціонерного товариства.
16. Процедура голосування на загальних зборах акціонерів. Бюлетені для голосування.
17. Поняття моделі корпоративного управління та їх види
18. Англо-американська модель корпоративного управління.
19. Формування української моделі корпоративного управління.
20. Порядок внесення та прийняття змін і доповнень до статуту.
21. Німецька модель корпоративного управління.
22. Вертикальна та горизонтальна підпорядкованість і взаємодія виборних органів акціонерного товариства.
23. Японська модель корпоративного управління.
24. Особливості українського корпоративного управління.
25. Міжнародні стандарти корпоративного управління та їх структура.
26. Доцільність випуску привілейованих та простих акцій, їх оптимальні співвідношення.
27. Корпоративний контроль.
28. Корпоративна культура, як важливий сучасний чинник ефективного корпоративного управління підприємствами.
29. Наглядова рада акціонерного товариства, необхідність її створення.
30. Принципи корпоративного управління Ради Організації економічного співробітництва і розвитку (РОЕСР).
31. Правління АТ (особливості створення і діяльності).
32. Корпоративні комунікації.
33. Законодавче забезпечення створення та діяльності вітчизняних акціонерних товариств.
34. Ревізійна комісія АТ (створення і функції).
35. Корпоративний секретар та його функції в системі корпоративного управління.
36. Порівняльна характеристика прав власників простих і привілейованих акцій.
37. Компетенція і порядок проведення загальних зборів акціонерів.
38. Суб'єкти корпоративного управління.
39. Підстави та порядок ліквідації акціонерного товариства.
40. Місце Фонду державного майна України в сучасній системі корпоративних відносин в Україні.
41. Практична реалізація прав та управління акціонерним товариством.
42. Залежність прав акціонерів від розміру пакету акцій.
43. Стандарти корпоративного управління та критерії його ефективності.
44. Методики оцінки ефективності корпоративного управління.

45. Сутність та складові елементи корпоративної соціальної відповідальності.
46. Депозитарна діяльність. Структура депозитарної системи в Україні.
47. Корпоративний сектор держави та його структура.
48. Система органів державного регулювання корпоративного сектору в Україні.
49. Механізм управління державними корпоративними правами.
50. Цінні папери акціонерного товариства.
51. Правове регулювання переходу права власності на акції.
52. Особливості реалізації державою права на участь в управлінні акціонерним товариством.
53. Реорганізація акціонерного товариства, процедура її проведення та види.

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання рівня знань студентів проводиться включає поточний і підсумковий контроль. **Поточний контроль** має на меті оцінити роботу студентів за всіма видами аудиторної роботи (лекції та семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення студентів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. **Підсумковий (семестровий) контроль** є інтегрованою оцінкою засвоєння знань студентів у вигляді семестрового екзамену.

При викладанні дисципліни «Ділове адміністрування» використовуються такі методи контролю:

- поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є опитування, виступи на практичних роботах/семінарських заняттях, дискусії, обговорення і поточне експрес-тестування.
- підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання підсумкових результатів навчання і включає семестровий контроль у формі письмового семестрового екзамену.

9.1 Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів

Поточний та модульний контроль		Самостійна робота студента (СРС) Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	ЕКЗАМЕН	Заохочувальні бали (затверджені Вченою радою Університету)	РАЗОМ – 100 балів
Семінарські заняття	Заліки по модулях				
<i>50 балів</i>			<i>50 балів</i>		

Підсумкова оцінка за змістовий модуль оцінюється за розрахунком:

$$\overline{ПО} = \frac{O_1 + O_2 + \dots + O_n}{n} \times 10$$

де O_1, O_2, \dots – оцінки за знання на поточних семінарських заняттях та результати поточних тематичних тестувань;

n – кількість семінарських занять.

9.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання		5 балів	
	<i>Відмінно («5»)</i> – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5	
	<i>Добре («4»)</i> – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4	
	<i>Задовільно («3»)</i> – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3	
	<i>Незадовільно («2»)</i> – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	2	
	<i>Незадовільно («1»)</i> – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	0-1	
2. Самостійна робота студентів (СРС)			
Критерії оцінювання			
	Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт) Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.		
3. Залік по модулю			
Критерії оцінювання		5 балів	
	Встановлено 3 рівні складності завдань. 1. Перший рівень – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в	0-5	

картці тестування записана правильна відповідь.	
2. Другий рівень – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі.	
3. Третій рівень – завдання з розгорнутою відповіддю (повне обґрунтування відповіді). В цих завданнях треба зробити послідовні, логічні пояснення, необхідні посилання, вказати факти, з яких випливає те чи інше твердження. Якщо потрібно, то слід проілюструвати думки схемами, графіками, таблицями.	
4. Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	
Критерії оцінювання	5 балів
робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	5
робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	4
робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	3
робота не захищена та виконана з порушенням Методичних рекомендацій	1-2
робота не виконана.	0
5. Екзамен	
50	
Семестровий екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх студентів. Екзаменаційний білет містить 20 завдань, завдання 3-ьох рівнів складності. Перший рівень (завдання 1-10) – завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання студент одержує 1 бал (максимально $10 \times 1 = 10,0$ балів). Другий рівень (завдання 11-16) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, і коментарі. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 3 бали (максимально $6 \times 3,0 = 18,0$ балів). Третій рівень (завдання 17-20) – питання теоретичного характеру, які вимагають повної описової відповіді (максимально $4 \times 5,5 = 22$ балів) Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів. Оцінка одержана на екзамені є остаточною.	0-50

9.3 Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	незараховано
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	незараховано (без права перездачі)

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методичне забезпечення та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Корпоративне управління: планування та оцінка бізнесу» включає:

- Стандарти освіти (Освітньо-наукова програма);
- Навчальні та робочі навчальні плани;
- Програму навчальної дисципліни;
- Робочу програму навчальної дисципліни (денна форма навчання);
- Семестровий план;
- Навчально-методичні матеріали для проведення лекцій. Конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни (денна форма навчання);
- Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни (денна форма навчання);
- Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни (денна форма навчання);
- Засоби діагностики знань та умінь студентів;
- Завдання для модульного та підсумкового контролю знань;
- Екзаменаційні білети;
- Методичні, мультимедійні, опорні матеріали для лекційних, семінарських занять;
- Рекомендована література на поточний навчальний рік;
- Законодавчі та інструктивно-методичні матеріали, альбоми схем, бланковий матеріал.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Проблемні лекції	
	Тема 4. Стандарти і моделі корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління 1. Національні принципи корпоративного управління, розробка і впровадження принципів корпоративного управління в діючу практику діяльності акціонерних товариств.
	Тема 6. Корпоративні інститути та проблеми захисту прав власності 1. Фінансові посередники в системі корпоративного управління. Конфлікт інтересів.
Проблемні ситуації	
	Надати характеристику існуючим структурним підрозділам в акціонерному товаристві. Які чинники визначають створення тих чи інших структурних підрозділів в стабільних умовах, проведенні змін, реалізації нових проєктів Провести узагальнення та систематизацію управлінських норм та нормативів
Робота в парах	
	Розробка документограми і циклограми корпоративного управління.
Ділові ігри	
	Ділова гра 1. Моделювання діяльності керівника на етапі проведення змін. Ділова гра 2. Розробка управлінських рішень методом колективного генерування ідей в системі корпоративного управління. Ділова гра 3. Вироблення алгоритму усунення опору змінам за корпоративного управління.
Аналіз конкретних ситуацій	
	Розглянути приклади службово-комунікаційних операцій щодо корпоративного управління.

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни
▪ Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua	▪ Програма навчальної дисципліни; ▪ Робоча програма навчальної дисципліни для денної форми навчання; ▪ Навчально-методичні матеріали для проведення лекцій. Конспект лекцій з навчальної дисципліни; ▪ Плани семінарських занять і методичні рекомендації щодо їх проведення з навчальної дисципліни для денної форми навчання; ▪ Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни для денної форми навчання; ▪ Завдання для індивідуальної роботи студента (індивідуальні навчально-дослідні завдання) і методичні рекомендації щодо їх виконання з навчальної дисципліни для денної форми навчання; ▪ Засоби діагностики знань та умінь студентів (збірник тестових завдань).

РОЗДІЛ 13. ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ

№ з/п	Зміни і доповнення до робочої програми (розділ, тема, зміст змін і доповнень)	Навчальний рік	Підпис завідувача кафедри